

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Petra Paludu v právnej veci žalobcu **Mgr. V. Š.**, bytom N., proti žalovanému **Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou**, Žellova 2, 829 24 Bratislava 25, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. DSK 912/001/2009/R zo dňa 1. októbra 2010, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3S/328/2010-25 zo dňa 8. novembra 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 3S/328/2010-25 zo dňa 8. novembra 2011 **m e n í** tak, že rozhodnutie žalovaného č. DSK 912/001/2009/R zo dňa 1. októbra 2010 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

Odôvodnenie

I.

Predseda Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou rozhodnutím č. DSK 912/001/2009/R zo dňa 01.10.2010 ako odvolací správny orgán potvrdil rozhodnutie č. DSK 912/001/2009 zo dňa 19.07.2010 vydané Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Sekciou dohľadu nad zdravotným poistením vo veci podania platiteľa poistného (žalobcu) o vrátenie preplatku na poistnom na zdravotné poistenie, ktorým platiteľovi poistného uplatnený nárok na preplatok na poistnom na zdravotné poistenie za obdobie 01/2000 v sume 4,55 € nepriznal. V odôvodnení svojho rozhodnutia žalovaný uviedol, že na preplatok uplatňovaný platiteľom poistného, ktorý bol v období od 20.09.1996 do 27.02.2003 študentom Právnickej fakulty Univerzity Komenského, sa vzťahuje zákon č. 273/1994 Z. z. Z ustanovenia § 10 ods. 6 písm. a) zákona vyplýva, že ak má nezaopatrené dieťa vlastný príjem, ktorý podlieha dani z príjmov a jeho výška presahuje sumu 99,58 € (3 000 Sk), vzniká mu povinnosť platenia poistného z výšky dosiahnutého príjmu. V konaní bolo preukázané, že za platiteľa poistného, ako študenta vysokoškolského štúdia, platil poistné na zdravotnom poistení štát do doby, kedy jeho príjem z dohôd o pracovnej činnosti presiahol sumu 99,58 € (3 000 Sk). Nebolo sporné, že za obdobie 01/2000 dosiahol príjem platiteľa poistného podliehajúci dani z príjmov 132,77 € (4 000 Sk), preto bol povinný vypočítať a odvieť zdravotné poistenie vo výške 13,7 % z uvedenej sumy, t. j. 18,19 € (548 Sk), čo aj urobil. Následne však podal žiadosť o vrátenie poistného v sume 4,55 € v domnienke, že mu vznikol preplatok na poistnom, keď na určenie vymeriavacieho základu nesprávne aplikoval ustanovenie § 12 ods. 7 zákona č. 273/1994 Z. z., ktorý sa vzťahuje na výšku poistného, lebo vymeriavacím základom pre určenie poistného je podľa § 13 ods. 8 zákona úhrn príjmov, ktorý podlieha dani z príjmov. Význam pojmov „poistné“ a „vymeriavací základ“ nie je totožný.

II.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca žalobu, ktorú krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol po zistení, že napadnuté rozhodnutie i postup žalovaného bol z pohľadu žalobných dôvodov v súlade so zákonom.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie predchádzajúce jeho vydaniu, v rozsahu žalobných dôvodov a dospel k záveru, že Všeobecná zdravotná poisťovňa správne skonštatovala, že platiteľ poistného ako osoba uvedená v § 10 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z.z. bol povinný platiť poistné na zdravotné poistenie vo výške 13,7 % vymeriavacieho základu, pričom na vymeriavací základ na určenie výšky poistného správne aplikovala ust. § 13 ods. 8 uvedeného zákona.

O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že procesne neúspešnému žalobcovi nárok na ich náhradu nepriznal.

III.

Proti rozsudku prvostupňového súdu podal žalobca odvolanie, v ktorom namietal záver súdu, že v jeho prípade treba aplikovať § 13 ods. 8 zákona č. 273/1994 Z.z., podľa ktorého vymeriavacím základom v prípade „ostatných poistencov“ je úhrn príjmov podliehajúcich dani z príjmu. Takýto výklad považuje za nelogický a pri dovedení do dôsledkov by viedol k absurdným situáciám. Má za to, že ust. § 12 ods. 7 zákona č. 273/1994 Z. z. je špeciálnym ustanovením upravujúcim výšku poistného pre jednu skupinu poistencov, vo vzťahu k ust. § 13 ods. 8 zákona č. 273/1994 Z. z., ktoré sa vzťahuje na „ostatných poistencov“, pričom pojmy „osoby uvedené v § 10 ods. 2“ a „ostatní poistenci“ nie sú totožné. V ustanovení § 12 ods. 7 zákona je vymeriavací základ priamo upravený, čo vylučuje aplikáciu všeobecných ustanovení o vymeriavacom základe, upravených v § 13. Pokiaľ zákon obsahuje slovné spojenie „nimi určeného“, treba ho vykladať ako ustanovenie výnimky zo všeobecne platného pravidla a nie ako synonymické vyjadrenie povinnosti platiteľa zistiť vymeriavací základ. Žalobca si ako poistenec v oznámení o zániku povinnosti štátu platiť za neho poistné od 01.01.2000 zároveň určil vymeriavací základ podľa § 12 ods. 7 zákona vo výške 3 000 Sk, preto mal platiť poistné 13,7% z tejto sumy, t. j. 411 Sk; pokiaľ zaplatil poistné 548 Sk, vznikol mu preplatok vo výške 137 Sk. Preto žiada odvolací súd, aby rozsudok krajského súdu zmenil tak, že vyhovie žalobe a rozhodnutie žalovaného zruší.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok krajského súdu, s ktorým sa plne stotožňuje, potvrdiť ako vecne správny.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal rozhodnutie žalovaného a rozsudok krajského súdu v rozsahu odvolania a v medziach žaloby, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu je potrebné vyhovieť.

Podľa § 12 ods. 7 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení a zdravotných poisťovniach v znení účinnom k 31.07.2000 (ďalej len „zákon“), osoby uvedené v § 10 ods. 2 platia poistné v sume 13,7% z nimi určeného vymeriavacieho základu, najmenej však z 3 000 Sk.

Podľa § 10 ods. 2 zákona, poistné sú povinné platiť aj osoby s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktoré

- a) nie sú v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu k zamestnávateľovi, ktorý má sídlo na území Slovenskej republiky,
- b) nie sú samostatne zárobkovo činné alebo spolupracujúce osoby na území Slovenskej republiky,
- c) nie sú osobami, za ktoré platí poistné štát alebo Národný úrad práce s výnimkou osôb vyňatých zo zdravotného poistenia podľa § 3 ods. 3 písm. b) a c).

Podľa § 13 ods. 8 zákona, vymeriavacím základom na určenie poistného pre ostatných poistencov je úhrn príjmov, ktorý podlieha dani z príjmov. Ak poistenc nemá, je vymeriavacím základom 3 000 Sk.

V prejednávanej veci je predmetom sporu otázka, či žalobca ako študent dennej formy vysokoškolského štúdia mal platiť poistné na zdravotné poistenie z príjmu získaného z činností na základe dohôd vykonávaných mimo pracovného pomeru vo výške 13,7 % z ním určeného vymeriavacieho základu v zmysle § 12 ods. 7 zákona, alebo z úhrnu príjmov, ktorý podlieha dani z príjmov v zmysle § 13 ods. 8 zákona. V konaní nebolo sporné, že hrubý príjem žalobcu v mesiaci január 2000 dosiahol 4 000 Sk a túto skutočnosť oznámil Všeobecnej zdravotnej poisťovni s tým, že zanikla povinnosť štátu platiť za neho poistné v zmysle § 10 ods. 6 písm. a) zákona. Následne uhradil poistné vo výške 411 Sk ako 13,7 % z ním určeného minimálneho vymeriavacieho základu 3 000 Sk podľa § 12 ods. 7 zákona. Zdravotná poisťovňa však žiadala poistné z celého príjmu podliehajúceho dani z príjmov, t. j. 548 Sk ako 13,7 % zo sumy 4 000 Sk, čomu žalobca vyhovel doplatením sumy 137 Sk, ktoré však dodatočne žiada vrátiť ako preplatok na poistnom.

Žalovaný v prvostupňovom rozhodnutí z 19.07.2010 rozhodol, že žalobcovi nepriznáva nárok na preplatok na poistnom na zdravotné poistenie za obdobie 01/2000 v sume 4,55 € (137 Sk). Na vecné odôvodnenie svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca „bol povinný platiť poistné na zdravotné poistenie vo výške 13,7 % z vymeriavacieho základu, pričom vymeriavací základ na určenie poistného na zdravotné poistenie sa určí podľa § 13 ods. 8 zákona. ... Príjem platiteľa podliehajúci dani z príjmov v 01/2000 dosiahol z dvoch dohôd o pracovnej činnosti výšku 132,77 € (4 000,- Sk) a táto suma mala tvoriť vymeriavací základ pre výpočet poistného na zdravotné poistenie za mesiac 01/2000.“ Vôbec nereagoval na námietku žalobcu v žiadosti o vrátenie preplatku, že v danom prípade si mohol určiť vymeriavací základ sám v zmysle § 12 ods. 7 zákona, ktorý je špeciálnym ustanovením k § 13 ods. 8 zákona. Rovnako žalovaný ako druhostupňový správny orgán vo svojom potvrdzujúcom rozhodnutí z 01.10.2010 na túto zásadnú námietku v podstate nereagoval, keď okrem jasných a nesporných vecí znova len zopakoval, že žalobca bol povinný vypočítať a odvieť poistné na zdravotné poistenie zo sumy 132,77 € (4 000 Sk), pretože ustanovenie § 12 ods. 7 zákona sa vzťahuje na výšku poistného a „význam pojmov „poistné“ a „vymeriavací základ“ nie je totožný“. Krajský súd bol v odôvodnení svojho rozhodnutia, ktorým žalobu žalobcu zamietol, ešte stručnejší a nezrozumiteľnejší, keď na jednej strane žalobcu vyhodnotil ako osobu uvedenú v § 10 ods. 2 zákona a na druhej strane uviedol, že vymeriavacím základom na určenie poistného je úhrn príjmov, ktorý podlieha dani z príjmov podľa § 13 ods. 8 zákona.

Takéto odôvodnenie rozhodnutia podľa názoru odvolacieho súdu nespĺňa zákonnú požiadavku na riadne odôvodnenie v zmysle § 47 ods. 3 Správneho poriadku, ktoré zakotvuje povinnosť správneho orgánu v odôvodnení rozhodnutia o. i. uviesť, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníka konania. Pokiaľ žalobca má za to, že bol povinný platiť poistné z ním určeného vymeriavacieho základu, ako to pripúšťa ustanovenie § 12 ods. 7 zákona, právny záver žalovaného, že aj pre žalobcu platí určenie vymeriavacieho základu podľa § 13 ods. 8 zákona, pretože „význam pojmov „poistné“ a „vymeriavací základ“ nie je totožný“ (čo iste nie je sporné), treba považovať za nedostatočne odôvodnený. Samotná skutočnosť, že ustanovenie § 12 zákona má nadpis „Poistné“ a § 13 „Vymeriavací základ“ nemôže predsa vylučovať možnosť aplikácie § 12 ods. 7 na určenie vymeriavacieho základu pre osoby uvedené v § 10 ods. 2. Žalovaný preto musí najprv ustáliť, či žalobca patrí do okruhu týchto osôb, a ak áno, prečo by pre neho nemalo platiť ustanovenie § 12 ods. 7, pokiaľ žalovaný zotrvá na svojom závere.

Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach už opakovane vyslovil názor, že každé odôvodnenie rozhodnutia orgánu verejnej správy musí obsahovať logickú, právnu a presvedčivú argumentáciu, a to v dostatočnom rozsahu, tzn. že priemerný adresát musí mať možnosť z predloženého odôvodnenia pochopiť správnosť právnych noriem aplikovaných na skutkový stav a právne závery nevybočujúce z logiky aplikácie práva a vedúce k záveru obsiahnutom vo výrokovej časti.

Keďže na uvedenú okolnosť krajský súd neprihliadol, dospel odvolací súd k záveru o potrebe zmeny napadnutého rozsudku tak, že je účelné rozhodnutie správneho orgánu pre nepreskúmateľnosť zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 250ja ods. 3 O. s. p.) s tým, že v ďalšom konaní je správny orgán viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a 2 a § 246c ods. 1 prvá veta O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože úspešnému žalobcovi trovy nevznikli a žalovaný nemal v konaní úspech a ani by nemal na ich náhradu zákonný nárok.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 27. marca 2013

JUDr. Zuzana Ďurišová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Andrea Jánošíková